

NEI TIL ALDERDOM I FATTIGDOM!

FORSVAR DAGENS AFP!

Ikke la Stortinget stjele pensjonen din!

Stortinget vil ødelegge den solidariske folketrygda vi har i dag. Kan du ikke jobbe lenge, skal du bli fattig. Dersom du ikke sørger for å bli rik først, og ha veldig mange penger i banken du kan leve av ... Akkurat nå er det avtalefesta pensjon (AFP) som er under angrep.

Stortingets pensjonsreform er en reform i kapitalens interesse. Den handler om

- å ta midler fra det offentlige pensjonssystemet og gi til den private forsikringskapitalen,
- dramatiske kutt i pensjon for dem som må gå av tidlig,
- å forlate et system der pensjon er et solidarisk ansvar for samfunnet,
- å gå over til forsikringsprinsippet, der enhver er sin egen lykkes smed.

Veldig alvorlig er angrepet på dagens AFP-ordning. I dag er det slik at du – om det står i tariffavtalen din – kan gå av med pensjon fra du er 62 år. Dette heter avtalefesta pensjon, AFP. Når du blir 67 år, får du den samme pensjonen som om du hadde jobba hele tida. Du tjener altså opp pensjonspoeng i de fem åra. Du kan gå av et sted mellom 62 og 67, helt eller delvis. Uansett: Det betyr at du ikke taper penger resten av livet, dersom du ikke orker å jobbe fullt til du er 67 år. Det er ei solidarisk løsning.

Det er denne AFP-ordninga fagbevegelsen og mange flere slåss for å forsvare. Men denne ordninga er også stikk i strid med hovedprinsippet i pensjonsreformen: Det skal lønne seg å jobbe, og du skal tape på alt annet.

Sommeren 2007 satte regjeringa ned et utvalg mellom seg og partene i arbeidslivet. Det skulle levere si innstilling til nyttår. Nå er fristen utsatt. De blir ikke enige. Avstanden mellom regjering og fagbevegelse er stor. Hvis regjeringa ikke gir seg, kan det gå mot storkonflikt til våren.

Siri Jensen, leder av Rødt faglig utvalg, skriver: «Utfordringen er nå likevel å ikke vente på regjeringsutvalget, men å bygge opp igjen presset innafor det enkelte forbund.»

LES MER PÅ SIDE 2

Gunnar Rutle skriver: «Regjeringa legger fram figurer som viser at nesten *alle* tjener på den nye pensjonsreformen. De har funnet opp en idealpensjonist som ikke finnes». Rutle viser konkret at det faktisk er slik at de fleste *taper*.

LES MER PÅ SIDE 6, 7 OG 8

Innvandrere er en ressurs

«Hvor mange innvandrere er kommet i arbeid av statens penger til integrering?» Det spør Hugo Sandoval om.

LES MER PÅ SIDE 3

124 700 kroner

Hva vil du si om en årlig pensjon på 124 700 kroner – før skatt? Gunnar Rutle har regna ut konsekvensen av regjeringas pensjonsreform

LES MER PÅ SIDE 6, 7 OG 8

B-Postabonnement

HENT SOLDATENE HJEM!

Returadresse: Rødt
Osterhaus' gate 27
0183 Oslo

LEDER

Torstein Dahle

Angrip de rikes skatteprivilegier!

I debatten om skattene som grunnlag for velferdsstaten har det vært påpekt at den norske staten ikke mangler inntekter. Men det er ikke der poenget ligger. Poenget er at altfor store deler

av arbeidskrafta og produksjonsutstyret brukes til å tilfredsstille luksusbehov og investeringsplaner til beste for noen få, rike mennesker i Norge. Hvis de rike betalte skatt på linje med folk flest, ville det bety flere titalls milliarder mer i skatteinntekter til stat og kommune, og desto mindre kjøpekraft å bruke på luksusboliger og annen sløsing. Da kunne mer av arbeidskrafta brukes på viktige offentlige oppgaver som fremmer en reell velferdsstat. Enda bedre blir det hvis de rike beskattes hardere enn folk flest.

Hvordan skal vi finansiere den velferdsstaten vi vil ha? «Fra enhver etter

evne til enhver etter behov» er et godt prinsipp. Mange er enige i at de som tjener mye, skal betale en mye større del av inntekten sin i skatt. De som tjener lite, skulle ikke behøve å betale skatt i det hele tatt. Og før Arbeiderpartiledelsen innførte egenandeler i helsesektoren i 1980, var prinsippet nettopp at de som hadde behov for behandling, skulle få det – gratis. «Fra enhver etter evne til enhver etter behov» er faktisk ikke noe urealistisk prinsipp.

Utviklingen i teknologi og produktivitet gjør at tida er overmoden for dette prinsippet, som Marx lanserte for det framtidssamfunnet som han kalte kom-

munismen. Men så lenge vi har kapitalisme, vil kravet til raskest mulig kapitalvekst presse utviklinga vekk igjen fra slike mål. Nå angripes velferdsstaten på brei front. Kapitalistene får store skatteprivilegier, mens økte egenandeler og andre «lure» måter å skattlegge vanlige folk på særlig rammer dem som har lite og som er nødt til å bruke opp hele inntekten sin og mer til.

Å angripe de rikes ekstreme skatteprivilegier er det aller viktigste i skattedebatten.

Pensjonskampen framover: Konkrete krav, mobilisering og allianser

Nøkkelsspørsmålet i pensjonskampen er fortsatt kravet om at ingen skal tape pensjon resten av livet på å gå av når de er 62 år. Det er det vi vil forsvare.

Siri Jensen

Kampen om avtalefesta pensjon (AFP) avgjøres i vårens tariffoppgjør. AFP står i motsetning til pensjonsreformen på helt sentrale punkter: Dagens AFP innebærer at en ikke skal tape penger resten av livet på å gå av tidlig, regjeringas alternativer handler om at en skal tape penger – for det skal «lønne seg å

jobbe». (Hvilket det sjølsagt gjør, lønn er mer enn pensjon.)

Det har i året som har gått, ikke minst takket være *Aksjon forsvar AFP*, lyktes å bygge opp en brei grunnplansbevegelse, bygd på skoloring og folkeopplysning, mot Stortingets pensjonsreform. Mange forbund har vedtatt som en del av tariffkravene at AFP skal opprettholdes som i dag, sjøl om de fleste nok har mer generelle formuleringer enn Aksjon AFPs konkrete krav.

AFP-utvalget uten innstilling

Nå står kampen i AFP-utvalget som er nedsatt av regjeringa, og som har som mandat å tilpasse AFP til nytt pen-

sjonssystem. Nedsetting av utvalget var et forsøk fra regjeringas side på å binde opp representantene fra fagbevegelsen på forhånd. Dette ser foreløpig ikke ut til å ha lyktes. Utvalget klarte ikke å legge fram noen innstilling til 31. desember og har fått utsatt frist.

LO-lederen sa til *Dagsavisen* i romjula at han ikke tror utvalget kommer til noen løsning, og at spørsmålet går til tariffoppgjøret. Dette er i så fall en foreløpig seier for motstanden. Regjeringas linje og fagbevegelsens krav lar seg ikke forene i fikse løsninger. Og bak spøker den realistiske muligheten for nei-flertall ved tariffoppgjøret. Og lenger fram problemer for regjeringa ved valget i 2009. Samtidig lager Arbeids- og inkluderingsdepartementet sine regnestykker, som de vil skal legge premisser i tariffoppgjøret. Tallene offentliggjøres ikke, for å unngå at de blir avslørt.

19. februar

Neste slag står når LOs representantskap med 135 tillitsvalgte møtes 19. februar. Der vil kampen nok en gang stå om hvor konkrete kravene skal formuleres. Representantskapet må stille krav om at dagens AFP-ordning virkelig fortsetter.

Fortsett presset

Utfordringa er derfor nå å ikke vente på regjeringsutvalget, men å bygge opp igjen presset innafor det enkelte forbund – gjennom å fortsette skoleringsvirksomheten overfor stadig flere, både tillitsvalgte og medlemmer, og gjennom

Siri Jensen er leder av Rødt faglig valg

Foto: Rødt nytt

vedtak med konkrete krav til AFP.

Den endelige kampen vil stå i selve tariffoppgjøret og mest sannsynlig ende opp med en kamp om resultatet – og en organisert Stem nei-bevegelse.

Allianse for velferdsstaten

Det er en særegen oppgave å knytte nære bånd mellom foreninger i LO og utenfor LO som slåss for å bevare AFP. F.eks. har Unio, der sykepleierne og lærerne er med, klare vedtak om AFP.

Lag arrangementer med andre, som pensjonistforbundet, Attac, kvinnebevegelsen, ungdomsorganisasjoner. Kampen om AFP handler om prinsipper for velferdsstaten og om et solidarisk samfunn, og bare ei mobilisering som knytter denne forbindelsen, har mulighet til å vinne.

Fra første mai i Oslo 2007.

Foto: Rødt nytt

Det finnes mer enn nok arbeidskraft

Bedriftseierne klager over at de mangler arbeidskraft. Den offisielle arbeidsløsheten er i dag rundt 2,5 prosent og blir omtalt som lav. Men dette tallet sier lite om i hvor stor grad folk i Norge får deltatt i arbeidslivet.

Johan Petter Andresen

Det er nemlig ikke mangel på arbeids-

kraft. Tvert i mot. Det er mange som blir skjøvet vekk fra arbeidsplassene. Antallet uføretrygda har økt uavbrutt de siste tiåra. I dag er rundt 12 prosent av dem mellom 18 og 66 år uføretrygda; totalt antall er cirka 330 000 mennesker. Det sier seg sjøl at med et mindre menneskefiendtlig samfunn kunne mange av disse ha vært i hel- eller deltidstillinger.

I følge *Aftenposten* 4. desember 2007 er også tendensen under den nåværende høykonjunkturen negativ: «Antallet årsverk tapt på grunn av sykdom, ufør-

het og attføring tilsvarte 16 prosent av arbeidsstokken. Svært gode tider har ikke åpnet dørene for dem som sliter i arbeidsmarkedet.» Dette tilsvarer over 500 000 årsverk.

Registrert arbeidsløshet blant innvandrere var 5,6 prosent i tredje kvartal 2007. 25 prosent av innvandrerne har gått ut av ledighetsstatistikken. De har gått over på «arbeidstiltak», som kurs o.l. Da blir de ikke lenger registrert som ledige. Men de har ikke fått seg jobb.

Når bedriftene ikke vil tilpasse arbeidsplassene til dem som ikke er 110

prosent arbeidsføre, eller når de diskriminerer innvandrere, da sier de at de mangler arbeidskraft. Sine behov løser de heller ved å importere ferdig utdanna prima arbeidskraft fra andre land, enn å ta i bruk den arbeidskraften som finnes her.

Bruk og kast! Send regninga til det offentlige og klag på den dyre velferdsstaten og den høye bedriftsbeskatninga samtidig!

– Innvandrere er en ressurs

«Staten bevilger penger til kommunene for at innvandrere skal komme i arbeid. Pengene går dessverre ikke direkte til innvandrerne, men til lønnsmidler og kvalifisering for de ansatte i byråkratiet.»

Dette sier Hugo Sandoval. Han har mange års erfaring som sosialarbeider med å hjelpe folk til arbeid.

Jorun Gulbrandsen

– Hvordan mener du pengene kan brukes av innvandrerne?

– Ta for eksempel en bilmekaniker som kommer til Norge. Han sier han kan alt om bil. La oss si at kommunen har fått halvannen millioner kroner for å få 15 folk i arbeid. Det er 100 000 på hver. Da kan kommunen betale et bilverksted og si: Bruk to dager i uka på å finne ut om denne mannen kan alt om bil. La ham jobbe med tilsyn av en fadder. Lær ham de norske ordene han trenger i jobben. Og kommunen kunne kjøpe ordbøker. Det ville vært funksjonell hjelp.

Doktorgrader

– Det høres logisk ut. Foregår det ikke slik?

– Alt for ofte er det heller slik: Det søkes om penger for å lage et prosjekt i kommunen for å finne ut hvordan de skal integrere innvandrere. Staten gir 1,5 millioner. Det trengs prosjektleder og assistent, som koster 700 000 kroner. 200 000 kroner skal gå til «å skaffe oss kunnskap». De må på kurs og seminarer. Og så skal det lages rapporter, det tar mange timer og koster mye. Den ene tar deretter doktorgraden om integrering, og den andre blir også «ekspertise». De ti innvandrerne ser ikke ei krone, og de blir ikke bedre kvalifisert. Hvorfor ikke bruke penger på å betale for at noen skal få førerkort, for eksempel, slik at de kan jobbe som sjåfører?

– Men innvandrere kommer også på kurs?

– Ja, der sitter en lege fra Bosnia og en analfabet fra Iran. Sammen. De lærer om æ, ø og å og har et to års introduksjonsprogram. I stedet burde introduksjonsloven tilpasses den enkelte. Jeg kom fra Chile i 1987. På egen hånd fant jeg fram til et norskkurs på universitetet, som var beregna på utenlandsstudenter. Jeg var lærer, og kurset var effektivt for meg. Det er fint at studentene får kurs. Men vi som skal jobbe her, trenger også slike kurs! Mottakskommunen bør sette seg inn i mulighetene, og være behjelpelig. Det er mye de ikke forteller, og det er mye de ikke vet.

Hvor mange i arbeid?

– Kontrollerer staten hva pengene deres går til?

– Nei. Stortinget burde kontrollere om pengene til integrering går til dette formålet. Hvordan er pengene brukt? Hvor mange innvandrere er kommet i arbeid?

Hugo Sandoval er 57 år. Kom som flyktning fra Chile i 1987. Var lærer i Chile. Utdanna seg til sosialarbeider i Norge. Har arbeida i Trondheim kommune i snart 20 år. Er aktivt medlem i FO, fagforbundet for barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsarbeidere. Arbeider med å finne løsninger sammen med folk som har problemer med å få seg arbeid.

Hugo Sandoval har tidligere vært medlem og varamedlem i kommunestyret i Trondheim i to perioder som representant for RV (som nå heter Rødt). Er nå vararepresentant i fylkestinget og sitter der i et integreringsutvalg. Er varamedlem til landsstyret i Rødt og leder partiets antirasistiske utvalg.

– Et slags innvandrerregnskap?

– Ja, men et fornuftig regnskap. Et virkelig regnskap ville vise tre ting:

- Innvandrere kommer til Norge med kvalifikasjoner, med utdanning og arbeidserfaring, og de kommer fullt ferdige som ressurser – uten å ha kosta den norske staten en øre.

- Innvandrere vil virkelig arbeide og tjene penger, altså skape verdier i det norske samfunnet.

- Innvandrere skaffer mange norske mennesker arbeid, som eksperter og byråkrater.

Et godt innvandrerregnskap ville vise hva det koster å kvalifisere en innvandrer. Innvandrere er ikke dyre. Det dyre er at kommunene ikke bruker pengene til det de var ment til. Norge må investere i et kvalifiseringsløft. Start med 100 millioner. Men da må pengene målrettes på å kvalifisere den enkelte innvandrer, ut fra en individuell plan.

At innvandrere ikke får jobb, handler ikke om problemer med språk eller med motivasjon. Det som mangler, er tiltak fra dem som skal hjelpe, som gjør innvandrere i stand til å konkurrere på like fot med andre i arbeidslivet.

Reservearbeidskraft

– Hvorfor kan en polsk bygningsarbeider jobbe fra dag én?

– Når det norske borgerskapet trenger arbeidskraft, liberaliserer de lover og regler for å få det til. Det er billigere for dem å hente polakker enn å utdanne arbeidere sjøl.

Utenlandske bygningsarbeidere trenger ikke norsk kurs for å bygge hus, mens innvandrerne som bor her, må ha norskkurs for å vaske gulv. Bosatte innvandrere er borgerskapets reservearbeidskraft, og derfor settes det lite inn på å kvalifisere dem til noe spesielt. Kapitalistene vil ha en viss arbeidsløshet. Importerte bygningsarbeidere blir plaga, de får ussel lønn og dårlige forhold hvis ingen oppdager det. Men de får jobbe. Det er ikke like sjølsagt for innvandrere som bor her.

– Hva gjør LO-ledelsen?

– LO i Norge kjemper mot sosial dumping når det gjelder importert arbeidskraft. Og det er bra. Men i LO-ledelsen tenker de ikke mye på rettighetene til innvandrerne. Og hvor er viljen til å ha innvandrere i ledelsen av LO? Hvem bryr seg om pensjonsrettighetene til innvandrere? Jeg har for eksempel jobba i 40 år. 20 av dem var i Chile. På den ene sida har jeg betalt skatt i Norge i bare 20 år. På en andre sida har samfunnet ikke hatt fem øre i utgifter på meg til jeg var 37 år. Derfor må det lages pensjonsregler som tar hensyn til hele situasjonen. Ellers blir de aller fleste innvandrere minstepensjonister, også etter et langt yrkesliv. Diskuterer LO-ledelsen dette? Ikke som jeg har oppdaga. Diskriminering av innvandrere er et element i hele samfunnet, og LO er ikke unntatt fra det.

Innvandrerne er eksperter

– Hva kan gjøres?

EF-domstolen:

Blokade mot sosial dumping forbudt

Vaxholm-saken begynte i 2004, da det latviske firmaet Laval vant anbudet på å bygge en skole for Vaxholm kommune i nærheten av Stockholm. Kort tid etter klaget det svenske Byggnadsarbeiderforbundet til Laval over at de 65 byggearbeiderne som jobbet der, jobbet langt under svensk lønnsstandard.

Jo Skårderud

Laval ignorerte klagen, og Byggnads gikk til boikott og stengte effektivt ned byggeplassen. Laval gav ikke etter for kravene og gikk etter kort tid konkurs. De lot likevel ikke saken ligge, men klaget Byggnads inn for EF-domstolen, fordi de mente at fagbevegelsens krav om tariffavtale bryter med EUs regler om fri flyt av arbeidskraft.

EF-domstolen er EUs høyeste domstol og gjelder innenfor hele EU- og EØS-området. I desember

Hugo Sandoval

Foto: Rødt nytt

– Det trengs en dugnad på fire områder:

1. Krav til åpenhet. Innvandrere må brukes som eksperter på hvordan innvandrere kan integreres i arbeidslivet, slik at det kan lages funksjonelle planer.

2. Krav til evaluering. Staten må kontrollere pengebruken. Pengene må gå til kvalifikasjon, ut fra den enkeltes ønsker og behov.

3. Krav til maktnøytralitet. Nå kjøres programmene ovenfra. Men innvandrere må tas med i styrer, i planlegging, i arbeid i etatene, slik at de kan bringe inn en ny dimensjon. Målet er planer som gjør det mulig å kvalifisere den enkelte.

4. Krav til et virkelig samarbeid. I dag er samfunnet preget av diskriminering. Obiorasaken er et ekstremt eksempel. Men samfunnet har rasisme og diskriminering innbakt i hele sin organisering. Organisasjoner og institusjoner må gå sammen om en antirasistisk kamp som gjelder hele samfunnet.

Mot kapitalismen

– Til slutt, Hugo: Hvorfor er du med i Rødt?

– Jeg har erfaring fra diktatur i Chile. En skulle tro at jeg er blitt mindre kritisk til kapitalismen her i det velstående Norge. Men tvert imot. Jeg er mer kommunist og antikapitalist nå enn i 1987. Hele det kapitalistiske systemet er brutalt undertrykkende. I arbeidslivet i Norge. I hele verden. Urettfærdigheten er nesten overveldende. Jeg vil ha kapitalismen vekk. Imens må vi også arbeide for organisering og kamp på en lang rekke områder. Likestilling i arbeidslivet er en av kampene.

2007 sa domstolen at svenske arbeidsfolk ikke har lov til å bruke blokade for å bekjempe sosial dumping. Dommen er et hardt slag mot svensk fagbevegelse.

Hva som blir de endelige konsekvensene av saken, er ennå uvisst, men det er et klart tegn i tida at EU nå går inn for å vingeklippe fagbevegelsen. Vaxholm-dommen kom bare kort tid etter et annet nederlag for fagbevegelsen i Viking Line-saken, hvor EF-domstolen mente det var ulovlig å ta i bruk streik som middel for å hindre utflagging. Det er opp til fagbevegelsen å vise at de ikke vil finne seg i slike angrep fra EUs side.

Kapitalismen stjeler framtida

Kapitalismen driver en rovdrift på jorda som er uten sidestykke. Dette har allerede lenge ført til katastrofer på lokalt nivå, katastrofer som i første rekke har rammet de fattigste og svakeste. De nye klimaprognoene viser at dette vil fortsette, bare i større og villere omfang, og det vil ramme vanvittig mange flere. Kapitalismen har ingen mekanismer som kan få den til å snu før det er for seint. Den vil alltid søke maksimal fortjeneste, sjøl om det fører til menneskehetens undergang.

Pål Steigan

1. Den moderne økokrisa ser ut til å ville kaste menneskeheten ut i sin verste ødeleggelse noen sinne. Vi står overfor de verste miljøkatastrofene på millioner av år, sannsynligvis uopprettelig. (Er regnskogen tapt, så er den og dens millioner av dyre- og plantearter tapt for alltid.)

Det skjer en tilsvarende ødeleggelse av livsgrunnlag og arts mangfold i våre egne nærområder i Arktis. Politikerne har nå begynt å snakke om dette problemet, men de fører en politikk som bare forsterker det ytterligere.

2. Kapitalen må ekspandere eller dø. Det har ingen hensikt å investere en million for å få igjen en million. Hele målet med den kapitalistiske investeringa er å øke kapitalen. Dette kan bare oppnås ved å omdanne stadig mer jomfruelig område til bytteverdi (varer). Kapitalismen omdanner alt til varer, og det i en målestokk Marx og Engels ikke kunne ha forestilt seg.

De siste tjue år har jordkloden blitt trukket inn i varekverna mer enn noen gang; Antarktis, havbunnen, den geostasjonære banen i verdensrommet og nå sist arvestoffene, sjølve byggesteinen for alt liv. Dette forsterker tendensen til at rikdommen samles i nord, mens fattigdommen samles i sør. Imperialismen forutsetter at det finnes et område som ligger utafor systemet, som den hele tida kan trekke vekslere på. Miljøkrisa er tegn på at disse vekslene er overtrukket.

Reduser energibruken

3. Skal krisa kunne løses, må energibruken reduseres drastisk. Det kan ikke skapes en bærekraftig verden der alle mennesker i gjennomsnitt forbruket like mye energi som vi gjør.

Rensefilosofien har utspilt sin rolle som et av de viktigste tiltaka. Stoffsirkulasjonen i systemet må minimaliseres og baseres på at stoff som tas ut, for det meste også føres tilbake. Dette kan ikke skje uten en global økonomisk og maktmessig omfordeling. Worldwatch, som sponses av Industrifondet, sier at 200 millioner jordløse bondefamilier må få jord, om ikke regnskogen skal forsvinne og ørkenene vokse. Det er det største bonde-revolusjonære kravet som er stilt i menneskehetens historie.

4. En slik omlegging av verdensøkonomien betyr produksjon av varierte produkter, gjenbruk og bruksverdi-orientert produksjon. Jfr. Romaklubben som allerede i 1972 kom til at dette var blant de ufravikelige krava til ei bærekraftig utvikling. Dette betyr ikke nødvendigvis stagnasjon og barkebrødtider.

Jobber der folk bor, er økologisk bedre enn pendling, og billigere. Kollektive transportløsninger og redusert transportbehov i hverdagen er billigere og mer økologisk enn motorveitbygging. Bosettingsmønstre som minimaliserer behovet for transport, er kvalitativt bedre enn bosettingsmønstre som maksimerer transportbehovet.

Globaliseringa har i seg sjøl drevet fram den typen idioti der fisk sendes med fly fra Norge til Kina for å utnytte billig arbeidskraft til å behandle den

der, og så sendes fisken tilbake igjen med fly til markedet her. For markedsliberalismen er dette rasjonelt, for menneskeheten er det katastrofalt.

5. En økonomi som er bærekraftig i forhold til miljøet, er uforenlig med et økonomisk system basert på produksjon for marked og profit.

Kvotehandling er umoralsk og uten verdi

6. Troen på miljøprodukter og miljøteknologi som satsingsområde for å vitalisere kapitalismen og løse økokrisa, er bunnfalsk. Den forutsetter som alltid kjøpekraft for å kjøpe seg ut av krisa. De som trenger det mest, har minst av denne kjøpekrafta allerede nå. De kan ikke låne penger for å kjøpe denne teknologien, fordi de allerede er knust av gjeld. De kan ikke håpe på en rettferdigere fordeling av verdiene på verdensmarkedet, så lenge det imperialistiske systemet og de multinasjonale selskapene rår grunnen.

7. Hvis hele verden hadde hatt et forbruk av energi og andre ressurser på Norges nivå, måtte vi ha hatt minst fire jordkloder til for å dekke behovene. Forestillinga om at land som Norge kan fortsette sitt usolidariske uttak av naturressurser, bare vi betaler de fattige landa litt avlat i form av klimakvoter, er dypt umoralsk og forkastelig.

Kapitalismen vil produsere nye økokriser

8. Kapitalismen kan løse deler av den forrige generasjonens økokriser. (Det går laks i Akerselva i Oslo nå.) Men kapitalismen produserer stadig raskere nye økokriser. Gjeldskrisa er allerede en kraftig økokrisemaskin. Når bioteknologien for alvor blir område for maksimal kapitalinnsats, vil det bli produsert økokriser som verden til nå ikke har tort å drømme om. (Virus uten noen form for motstandere på kloden, mikrober som spiser armeringsjern, superveps med mordinstinkt, for ikke å snakke om den klimakrisa som vi bare så vidt har sett starten på.)

9. Hva slags forandringer må til? Her er ei ufullstendig liste av minimumskrav.

- Profitten må oppheves som drivkraft i økonomien.

- De multinasjonale selskapene og det imperialistiske varebyttet må knuses.

- Det må skapes en ny type planøkonomi, som tar utgangspunkt i folks behov, som har innebygde økologiske rammer og som bygger på folks egen deltakelse i å skape sin tilværelse. Opprør mot byråkratiske, antiøkologiske planer.

- Økonomien må legges om fra produksjon for kjøp og salg av varer, til en planmessig produksjon av ting for å dekke folks behov, og som er helt eller delvis gratis.

- Det må skapes en ny energibasis som erstatter de fossile brennstoffene. Vi trenger et samfunn som tar inn over seg at den raske tappinga av de fossile ressursene som har foregått de siste hundre år, og som fortsatt pågår i et vanvittig tempo, er et lån tatt ut på framtida – uten sikkerhet.

- Transportproblemene må løses på en radikalt ny måte.

- Globale, regionale og nasjonale planer må til. Et bærekraftig framtidssamfunn overskrider nasjonalstaten. Vi snakker om en verdensrevolusjon. Avskaffe menneskers utbytting av mennesker, og dermed også oppheve menneskets fremmedgjøring fra produksjonen, naturen og seg sjøl. Først frigjorte mennesker kan for alvor ta ansvar for de økologiske konsekvensene av menneskelig virksomhet.

- Oppheve rasistiske, sexistiske og

sjåvinistiske undertrykkingssystemer. Den kolossale informasjonsbanken som inneholder kvinnenenes, de nasjonale minoritetenes, de fattige millionmassenes økologiske kunnskaper, går tapt fordi de umyndiggjøres, knebles, tråkkes på. Uten disse kunnskapene har menneskeheten ingen muligheter til å lykkes.

Største revolusjon i menneskehetens historie

10. Dette summerer seg opp til den største økonomiske og politiske omveltninga i menneskehetens historie. En kan kalle dette samfunnet hva man måtte ønske. Det er opplagt ikke kapitalistisk, men det er heller ikke sosialistisk, slik sosialismen til nå har vært praktisert og definert. Det har en del klare likhetstrekk med det Marx kalte kommunisme, men det inneholder også noe nytt: et økokommunistisk framtidssamfunn.

11. Dette målet er både utopisk og realistisk. Det er utopisk, fordi målet vil forandre seg på grunnlag av erfaringer. Det er realistisk, fordi det samsvarer med de objektive interessene til flertallet av menneskeheten, og det samsvarer med de store bevegelsene på grunnplanet over hele verden.

12. Et slikt samfunn er ikke noe som noe parti eller noen genial samfunnsreformator skaper om femti eller hundre eller tusen år. Kampen for det starter her og nå. Den må springe ut av folkenes egen kamp for å gjenvinne framtida.

Modellene utprøves også nå. Det finnes kimer av økokommunisme i grasrotbevegelsene. De må utvikles gjennom kampen, bli kjent og danne forbilder for andre. Dersom disse eksperimentene er noe tess, i den betydning at de åpner for en grunnleggende nye bedre måte å forholde seg til naturen på, må de regne med å bli møtt med makt fra dem som tjener så grovt på den nåværende ordninga.

Tjue år til med kapitalisme er en katastrofe – hundre år til er en umulighet.

Denne artikkelen er en del av en større tekst som står i tidsskriftet *Rødt!* nummer 4/2007. Se marxisme.no

Krav til likelønnskommisjonen

De første 100 dagene i en satsing

Regjeringas likelønnskommisjon skal legge fram si innstilling i vinter. Nettverket Kvinner på tvers diskuterte krav for å oppnå likelønn på en konferanse i høst, og ei arbeidsgruppe har arbeidet videre med dette. Nylig fikk kommisjonens leder Anne Enger overlevert kravene. Vi refererer her konklusjonen. Hele innspillet hvor kravene utdypes og forklares, kan du lese her: <http://home.no.net/kptvers/>

Kvinner på tvers vil understreke at det nå trengs handling, og vi vil konsentrere oss om konkrete tiltak som kan gjennomføres raskt. Vedtak om tiltakene kan gjøres innen hundre dager fra kommisjonen legger fram sin rapport.

Vi vil understreke tre krav som har vært reist gjennom lang tid, og som er overmodne for umiddelbar gjennomføring:

- Likestilling av turnus og skift nå – ikke flere utredninger!

- Regjeringa må gå inn med ekstra penger for å oppnå likelønn – allerede ved dette tariffoppgjøret må det settes av ekstra midler som partene kan disponere – og dette må følges opp hvert år til likelønn er oppnådd

- Lovfestet rett til heltidsarbeid – deltidsansattes fortrinnsrett etter arbeidsmiljøloven må styrkes. Ingen stillinger må utlyses under 40%, heltid en rettighet – deltid en mulighet.

I tillegg vil vi oppfordre likelønnskommisjonen til å sette søkelys på to andre spørsmål:

- Lønnsforholdene for kvinner med ikke-vestlig bakgrunn ligger på 50 prosent av nivået til norske kvinner – en vei å gå her vil være en kraftig heving av minstelønnssetningene i tariffavtalene, særlig i yrker med

stort innslag av kvinner med ikke-vestlig bakgrunn som renhold, pleie og serviceyrker bl.a. innenfor hotell- og restaurantbransjen

- Kvinner diskrimineres i forbindelse med graviditet og fødsel. Vi krever håndheving av forbudet mot diskriminering av gravide ved ansettelser og retten til å komme tilbake til samme stilling/arbeid etter permisjonens slutt, samt forbud mot lønnsdiskriminering under svangerskapspermisjonen.

Kvinner på tvers understreker til slutt at seks timers normalarbeidsdag er det viktigste tiltaket for heltid og høyere lønn.

Første mai 2007 i Oslo

Foto Finn Jensen

Folket i Nandigram i spissen mot tvangsflytting

Det viktigste politiske spørsmålet i India i dag er kampen mot tvangsflytting, sier G. N. Saibaba. Han er nestleder i Den revolusjonære demokratiske fronten, som er en paraplyorganisasjon for ulike indiske revolusjonære organisasjoner.

Johan Petter Andresen

– Hvorfor er kampen mot tvangsflytting så viktig?

– Da Vesten ble industrialisert, var det mulig for folk som mista arbeidet sitt i jordbruket og andre primærnæringer, å finne arbeid andre steder. De kunne bli lønnsarbeidere eller emigrere til USA, Latin-Amerika, Canada eller Australia. Men dette er ikke mulig for fattigfolk på landet i India i dag. Derfor er kampen mot å bli tvangsflytta så viktig.

Matproduksjonen synker

I løpet av de siste ti åra har over en og en halv million små industribedrifter blitt nedlagt. Den nye storindustrien trenger relativt mindre arbeidskraft. Dette er en av grunnene til den skjerpde klassekampen i byene i India. Til tross for at Indias befolkning vokser, synker nå matproduksjonen. Det er fordi matjord blir brukt til annen virksomhet, og fordi det investeres så og si null fra regjeringas side i denne sektoren.

– Hvor mye av jorda tas ut av matproduksjonen?

– Jeg antar at det dreier seg om rundt 12 prosent av Indias landområde. Det er seks slags prosjekter bak tvangsflyttingene:

- opprettelse av såkalte «spesielle økonomiske soner»

- nye motorveier og andre infrastrukturkorridorer
- nye store gruver
- ny storindustri
- store damanlegg
- «forskjønning» av byene der man fjerner slumboerne.

De som blir flytta på, og dermed mister hus og grunn, blir kompensert med en alt for liten sum, eller så får de ingen kompensasjon i det hele tatt. Derfor er det kamper over hele India mot tvangsflytting.

Bøllehær

– Hvilken rolle spiller maoistene i kampen mot tvangsflytting?

– I desember 2006, før kampen begynte i Nandigram (se boks), fantes det ikke en eneste maoist i området. Men i løpet av kampen har lokalbefolkning

Saibaba

Foto: Rødt nytt

ga erfart at den ikke kan klare seg med bare ikke-voldelige midler. En del av innbyggerne har derfor søkt kontakt med maoistene. De siste åra har oppslutningen om maoistene økt betraktelig i India.

– Kan bøndene vinne?

– Forutsetninga er at de evner å organisere seg og nedkjemper bøllehæren som er organisert av delstatsregjeringa. De trenger også støtte utenfra for å vinne denne kampen. I India organiseres landsomfattende støtte til deres kamp. Jeg oppfordrer også folk i Norge til å støtte det kjempende folket i Nandigram.

Nandigram er et landsbruksområde sør for Kolkata i Vest-Bengal i distriktet Purba Medinipur. Delstatsregjeringa, som er dominert av Indias kommunistparti (marxister) – CPI(m), vil selge bøndenes land til industrikapitalister. I likhet med det såkalte kommunistpartiet i Kina, er dette partiet et prokapitalistisk og antidemokratisk parti. Bøndene gjør motstand, og mange er drept av bøllehæren som CPI(m) har organisert. 40 000 bønder står i fare for å miste jorda.

Det er mulig å støtte bøndene i Nandigram. Bengalere i Norge har tatt initiativ til ei innsamling. Kontonummeret er 0539 55 51312.

Les mer om Nandigram og kampen mot de økonomiske sonene i Rødt nytt nr 8 og 10 for i fjor. Se nettutgave på www.raudt.no.

– Hvor har Rieber-Mohn det fra?

21. januar tvangsdeporterte regjeringa fem afghanske flyktninger til Kabul. Det samtidig som alle kan se at krigen i Afghanistan blir stadig mer voldsom. Flyktningene lever i livsfare i Kabul. Den afghanske flyktningekomiteen, Rødt og mange enkeltpersoner protesterte kraftig.

Statssekretær Libe Rieber-Mohn i Arbeids- og inkluderingsdepartementet sa til mediene bl.a. at «Jeg kan ikke helt forstå hva partiet Rødt refererer til, all den tid at retur skjær i henhold til anbefalingene fra FN's høykommissær for flyktninger. Vi holder oss til deres ekspertise.»

Rødts leder Torstein Dahle gikk straks ut med en pressemelding og utfordret Rieber-Mohn:

«Jeg krever at du offentliggjør det eller de dokumenter der FN's høykommissær for flyktninger anbefaler at flyktningene skal returneres, samt at du redegjør for hvilket materiale FN's høykommissær for flyktninger har hatt til disposisjon da retur ble anbefalt. Som du selvsagt vet, framla FN's høykommissær for flyktninger (UNHCR) 31. desember 2007 den omfattende rapporten «Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Afghan Asylum-seekers». Der konkluderer UNHCR med at det er umulig å lage noen oversikt over sikre og usikre områder fordi sikkerhetssituasjonen er ustabil og stadig forverres (rapportens side 62).

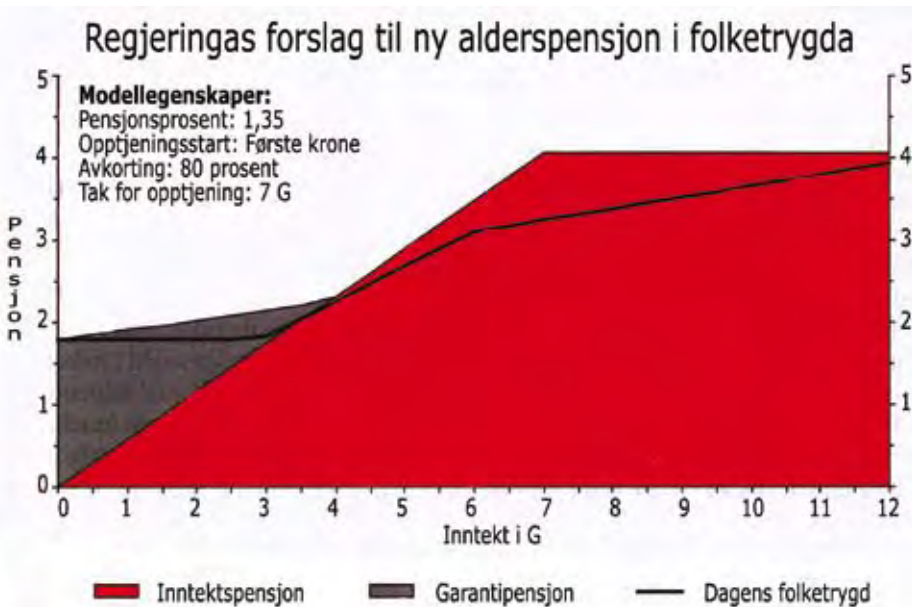
Den norske offentlighet har krav på å få kjennskap til hvilke rapporter du har mottatt etter 31. desember 2007, der FN's Høykommissær anbefaler å returnere afghanske flyktninger.»

Vil Rieber-Mohn svare? Rødt nytt går i trykken for vi vet det, men forteller i neste nummer.

Regjeringas idealpensjonist – og alle vi virkelige mennesker

Etter pensjonsforliket sendte Arbeiderpartiet ut et propagandaskriv om hvor gjev den nye reformen vil være. Nesten *alle* eksemplene viste at folk ville tjene på den nye pensjonsreformen. Noen av oss

ble en smule skeptisk. Hvordan kan det gå til at alle kommer bedre ut, når poenget med reformen er å spare ca 20 prosent av pensjonsutgiftene? Gunnar Rutle har undersøkt dette.

Figur 1: Etter Stortingsmelding nr. 5 (2006–07), side 82: «Figur 5.5: Sammenheng mellom lønn og pensjon i Regjeringens forslag til ny alderspensjon i folketrygden. Enslig pensjonist med jevn inntekt i 43 år. Inntekt og pensjon i G.»

20. oktober 2006 ga Stoltenbergregjeringa ut stortingsmelding 5 (Pensjonsmeldinga). Jeg vil her ta for meg figur 5.5 på side 82 som er ment å illustrere virkninga av pensjonsreformen.

Som vi ser av figur 1 vil *alle*, uansett inntekt, tjene på den nye pensjonsreformen. Hvordan kan det gå til? Jo, regjeringa har her valgt ut det jeg kaller *idealpensjonisten*, karakterisert av følgende (se artikkel på side 8 for forklaring av en del uttrykk):

- Hen har samme lønn hele livet, og rammes dermed ikke av *alleårsregelen*.
- Hen klarer å jobbe i 43 år før pensjonsavgang, og rammes heller ikke på denne måten av alleårsregelen.
- Hen går av ved 67 år, og rammes ikke av *avkortinga*.
- Hen går av i 2010 og rammes dermed heller ikke av *levealderjusteringa*.
- De sammenlikner bare med første året med pensjon i nytt og gammelt system. Dermed syns ikke det en

taper på *indeksringa*. De fleste taper 10 000–15 000 kroner i pensjon per år i gjennomsnitt bare på grunn av det. Det har jeg tatt med i mine eksempler.

Finnes ikke

Nå fins jo ikke denne idealpensjonisten i virkeligheten. Så godt som ingen tjener like mye hele livet! Og det er jo litt spesielt å velge avgangsåret 2010, når ingen av dem som fyller 67 år i 2010, kommer inn under det nye pensjonssystemet. Den som fyller 67 i 2010, er født i 1943, mens pensjonsreformen (i hovedsak) ikke settes i verk for dem som er født før 1953.

Og hva med oss som ikke når 43 års opptjening til vi er 67. Det gjelder mange kvinner som mister (eller i hvert fall får redusert opptjening i) år med omsorg. Det gjelder mange som tar langtidsutdanning.

For ikke å snakke om det store flertallet av oss som går av *før* vi er 67. Bare

1 av 3 er i arbeid når de når pensjonsalderen. Bare 1 av 10 kvinner og 2 av 10 menn er i fulltidsjobb.

Jeg har derfor justert regjeringas figur slik at den viser hva som blir situasjonen for en del av oss virkelige mennesker. Da blir ikke pensjonsreformen like rosenrød. Kanskje ikke så merkelig at regjeringa valgte å se bort fra oss virkelige mennesker i presentasjonen av reformen.

For å gjøre det enklere å lese har jeg oppgitt inntekt og pensjon i kroner i stedet for i G (folketrygdas grunnbeløp).

Den svarte linja viser nåværende folketrygd, den røde svarer til regjeringas idealpensjonist, altså samme verdier som i figuren fra stortingsmelding 5.

Folk som finnes

I figur 2 har jeg sett på dem som er unge nok til å rammes av det nye pensjonssystemet og valgt dem som fyller 67 i 2020 eller seinere.

- *Oransj linje* viser en som ikke tjener det samme hele livet. Mange kvinner med deltidsarbeid deler av livet vil i gjennomsnitt tjene bare 80 prosent av det de gjør i de tjue beste åra.
- *Grønn linje* viser en som ikke har vært i jobb hele livet og kanskje bare når 38 års opptjening.
- *Blå linje* gjelder en idealpensjonist som har vært så uheldig å bli født i 1983 (fyller 67 i 2050). Etter regjeringas prognose vil hen leve fire år lenger enn 2010-pensjonisten, og får svi for det!

Får lavere pensjon

Vi ser at alle disse ikke-ideelle (men akk så typiske) pensjonistene vil få en pensjon som er *langt lavere* enn idealpensjonisten. De aller fleste vil som vi ser også komme dårligere ut enn dagens pensjonister, og i forhold til dagens pensjonister taper de fleste med inntekt mellom 300 000 og 450 000 kroner et sted mellom 20 000 og 40 000 i

pensjon hvert år (1700–3500 kroner i måneden).

Men selv disse pensjonstalla er alt for gunstige: de fleste rammes jo av *flere* av disse fradraga samtidig.

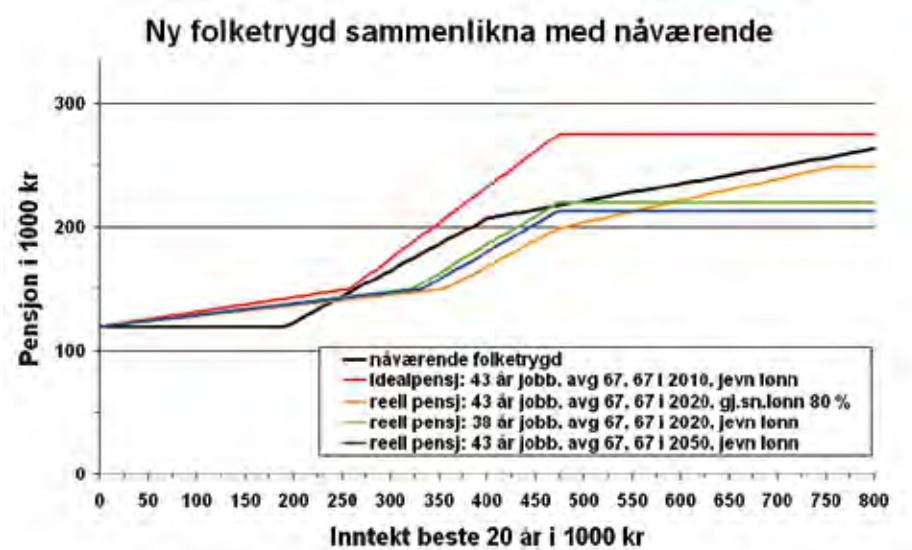
Og ennå har vi ikke sett på det virkelige dramatiske: tapa for dem som går av *før* de har nådd 67 år. Så la oss nå se på noen typiske tilfeller her:

Tidligpensjonister

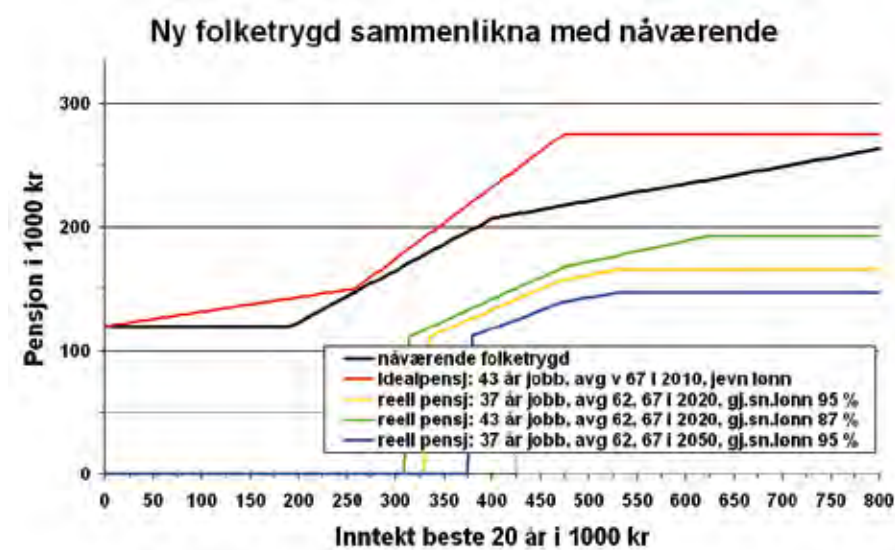
Alle eksemplene i figur 3 gjelder folk som går av ved 62 år. Det forutsetter i dag at du har AFP-ordning.

- *Oransj linje* svarer ganske godt til en som jobber i det offentlige og har lang utdanning, og dermed færre år i jobb. De fleste som jobber etter KS-tariff i kommunesektoren vil i gjennomsnitt tjene omtrent 95 prosent av de tjue beste åra (men her er ikke offentlig tjenstepensjon regna med, vi snakker bare om folketrygddelen i denne artikkelen).
- *Grønn linje* har jeg basert på en undersøkelse som klubben på Aker Verdal gjorde blant sine medlemmer. I gjennomsnitt ville de ha jobba 43 år fram til de var 62, men gjennomsnittslønna lå bare på 87 prosent av de tjue beste. Eksemplet vil jeg tro passer ganske bra for mange i industrien.
- *Blå linje* viser samme som den oransje, bare med den forskjellen at vi ser på en som fyller 67 i 2050 i stedet for i 2020, og altså mister mye ekstra pga levealderjusteringa.

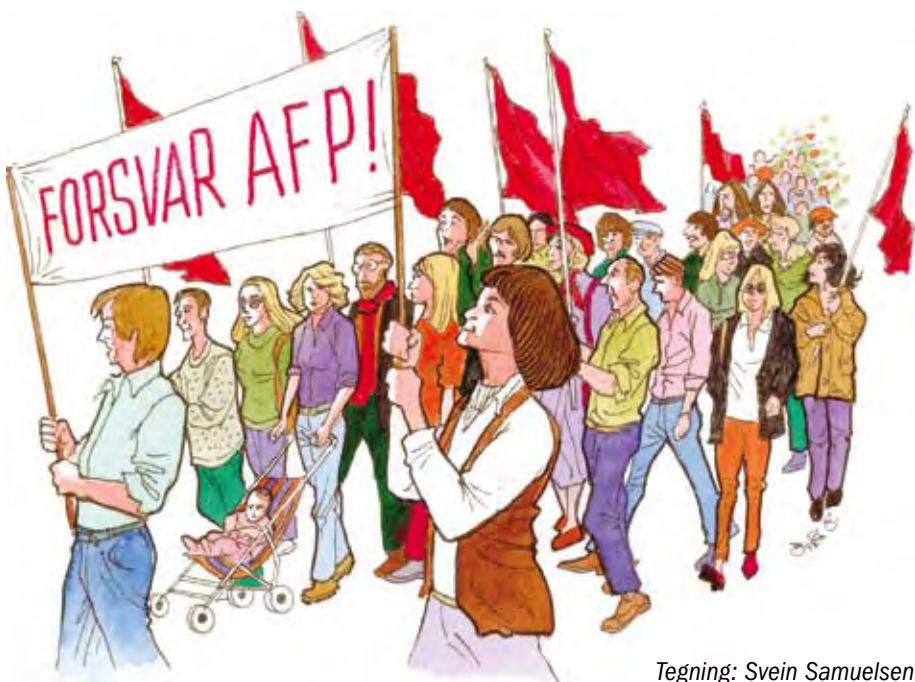
Merk at alle som går av før de er 67, mister garantipensjonen. De får heller ikke lov å gå av før 67 hvis opptjent pensjon blir *lavere enn minstepensjonen*. I disse eksemplene vises den grensa ved *den lodrette streken* i grafen, en må altså ha tjent opp til 375 000 kroner i de 20 beste åra for i det hele tatt å få lov til å gå av ved 62! Svært mange vil rammes av dette.

Figur 2 – eksempler på folk som går av ved 67 år

Figur 3 – eksempler på folk som går av ved 62 år

Tegning: Svein Samuelsen

→ Dramatiske tap

Og det en taper i pensjon, er dramatisk: I forhold til dagens pensjonister vil de fleste i disse eksemplene (med inntekt mellom 300 000 og 500 000 kroner) tape mellom 45 000 og 70 000 per år ved avgang i 2020, og mellom 75 000 og 90 000 ved avgang i 2050 (hvis de i det hele tatt får lov å gå av ved 62 år!). Noen får pensjonen *bortimot halvert* i forhold til regjeringas idealtall!

De som har AFP-ordning, er riktignok blitt lova et tillegg på 26 000 kroner årlig fra Bjarne Håkon Hanssen, men som en ser, monner ikke det mye. Ingen med avgang ved 62 år i disse eksemplene når likevel opp til dagens pensjon. Den samme BHH uttalte for øvrig til Avisenes Nyhetsbyrå (ANB)

9. februar 2007: «Det er feil at den nye AFP-pensjonen blir dårligere enn i dag.» Enten kan ikke mannen regne, eller så lyver han bevisst. Ingen av delene gjør ham spesielt kvalifisert for den jobben han har.

Bruttopenisjon

De som er så heldige å ha offentlig bruttopensjonsordning via Statens pensjonskasse eller KLP, kan jo håpe at noe av tapet dekkes der. Men når summen som må dekkes ekstra i løpet av et pensjonistliv, ligger fra 500 000 kroner og oppover til godt over millionen, tror jeg sjansen er liten.

Så det er helt avgjørende at vi får ei god AFP-ordning ved vårens tariffopp-gjør.

En unødvendig reform ...

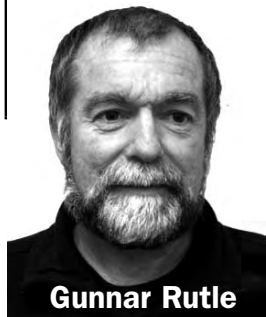
Oljefondet har allerede vokst så mye at hele utgiften dekkes

Planen til regjeringa er at pensjonsreformen skal redusere utgiftene med 20 prosent, dvs 28 milliarder kroner i 2050. LO har påvist at Pensjonskommissjonen grovt undervurderer oljeinntektene. Allerede i 2010 viser et nøkternt anslag at de blir 700 milliarder mer enn pensjonskommissjonen anslo. Etter regjeringas egen handlingsregel kan de da bruke 4 prosent, dvs 28 milliarder mer årlig, altså alle de 28 milliarder de trengte i 2050 – allerede i 2010! Og dette var kjent da Stortinget fatta sine vedtak i fjor vår. Hvorfor gikk de videre med reformen?

Regjeringa Bondevik reduserte skattene med 22 milliarder på sine fire år. Det hadde de råd til, men det var penger som først og fremst kom de rike til gode.

Før og etter – ei sammenlikning

Dagens folketrygd	Den nye folketrygda
Full opptjening etter 40 år	Normalopptjening regnes til 43 år
Pensjonen beregnes ut fra de tjue beste åra, <i>besteårsregelen</i>	Pensjonen beregnes ut fra det du samla har tjent hele livet, <i>alleårsregelen</i>
Pensjonen reguleres i takt med lønnsutviklinga i samfunnet	Pensjonen reguleres bare med halve real-lønnsutviklinga i samfunnet (<i>indeksering</i>)
Pensjonen er den samme, uansett om levealderen øker	Den årlige pensjonen reduseres når gjennomsnittlig levealder i samfunnet øker
Ei solidarisk pensjonsordning med stor omfordelingsvirkning	Mer i retning ei forsikringsordning. Du får igjen i forhold til det du har betalt inn (aktuarprinsippet). Pensjonen blir høyere for dem som jobber lenge og for høye inntekter. Pensjonen blir dårligere for dem med kort opptjening og lave inntekter. Professor i trygderett, Bjørgulf Claussen, sier at med dette er det «slutt på dagens solidariske folketrygd».

Gunnar Rutle

har skrevet pensjonsstoffet på sidene 6, 7 og 8. Han bor i Ålesund og er aktiv i Utdanningsforbundet. Han har laget ei omfattende innledning med lysbilder som du finner via Utdanningsforbundet i Møre og Romsdal sitt nettsted (www.utdanningsforbundet.no). Rutle er medlem av styret i Rødt Møre og Romsdal.

Sånn kan AFP-ordninga bli ødelagt

Sommeren 2007 ble det satt ned et AFP-utvalg mellom partene i arbeidslivet og regjeringa. Det skulle være ferdig til nyttår. Nå er fristen utsatt. De blir rett og slett ikke enige. Avstanden mellom regjering og fagbevegelse er stor.

Eksemplene på disse sidene viser at de fleste med vanlige inntekter som går av med AFP ved 62 år, vil tape mellom 20 000 og 65 000 kroner per år dersom AFP-ordninga blir som regjeringa vil. Dette bryter fullstendig med krava fra LO-kongressen, fra Fellesforbundets landsmøte og fra andre fagforeninger. Hvis regjeringa ikke gir seg på sine krav til AFP-ordninga, går det mot storkonflikt til våren.

Hvorfor blir tapet for den enkelte så stort? Den nye tidligpensjonsordninga i folketrygda er så dårlig – og den blir verre og verre ettersom levealderen øker – at AFP-utbetalinga til hver enkelt må økes med flere hundre tusen, hvis en totalt i livet skal komme like godt ut som med dagens ordning.

Men regjeringa sine krav fører til det stikk motsatte.

«Tillegg» til alle

De krever at alle med AFP-avtale skal få utbetalt AFP-tillegg. I dag blir bare knapt halvdel av det mulige tatt ut. Isolert sett skulle regjeringas krav mer enn doble utgiftene til AFP-ordninga, men fordi de krever at de samla utgiftene til ordninga skal være de samme som før, så blir resultatet i stedet at utbetalingene til hver enkelt mer enn halveres.

I praksis betyr regjeringas opplegg for ei ny AFP-ordning ei gigantisk overføring fra dem med lite utdanning, dårlig økonomi og dårlig helse til dem med mye utdanning, god økonomi og god helse.

De utslitte gir

I dagens AFP-ordning kan du ikke tjene mer enn 15 000 kroner uten at pensjonen blir mindre. Regjeringa vil at du skal kunne tjene så mye du vil – uten avkorting i pensjonen. Men da vil jo alle gå av med AFP. Er du frisk og har krefter, så er det bare å fortsette i din gamle jobb, og du får AFP-tillegget som bonus. Resultatet blir det samme: like mye penger fordelt på mer enn dobbelt så mange. De friske får, de utslitte gir.

Dagens AFP-ordning er ei flott og solidarisk ordning som skal sikre at de som trenger det, kan gå av ved 62 år uten at de taper pensjon. Står du i jobb til du er 67, trenger du ingen AFP-utbetaling, og du får det heller ikke. Siden dette er ei ordning for dem som trenger den, er det ikke alle som benytter den fullt ut i dag: Ved 62 år er det bare 25 prosent av dem som har rett på AFP, som tar ut pensjon. Siste året benytter 70 prosent seg av ordninga. I gjennomsnitt tar en ut AFP i 2–2,5 år av 5 mulige.

Arbeidslinja

Men tanken om at den som trenger å gå av tidlig, får en pensjonsytelse som

den som arbeider lenger, ikke får – den tanken bryter fullstendig med prinsippene bak pensjonsreformen:

«Det skal lønne seg å stå i arbeid etter fylte 62 år» (arbeidslinja). Sammenhengen mellom inntekt og pensjon skal styrkes, sagt i klartekst: Vekk fra et solidarisk og utjevne pensjonssystem.

Det er offentlig kjent at Bjarne Håkon Hanssen i AFP-utvalget har foreslått to konkrete modeller for ny AFP-ordning:

1) Alle får 37 000 kroner i tillegg til folketrygda de femten første pensjons-åra.

2) Alle får 26 000 kroner i tillegg til folketrygda hele pensjonistperioden.

Og det har lekket ut at det i tillegg er kommet enda verre forslag fra regjeringshold: AFP-tillegget sin størrelse skal avhenge av hvor mange års opptjening du har, slik at den som går av ved 62 år får mindre AFP-tillegg enn den som går av ved 67 eller 70! Nøyaktig det motsatte av det vi trenger i et solidarisk pensjonssystem.

Tariffoppgjør

Våre krav ved årets tariffoppgjør må for det første være at regjeringa trekker tilbake forslaga om at alle skal få AFP-tillegg. For det andre må vi kreve at regjeringa spytter i nok penger til at AFP-ordninga gir tidligpensjonistene en like god økonomi som under dagens system.

Vi går altså inn i et tariffoppgjør der to grunnholdninger står opp mot hverandre. Vi bør ikke gi oss på arbeiderbevegelsens prinsipp om at ingen skal tape på at helse eller kreftene ikke holder.

Våre krav må da for det første være at regjeringa trekker tilbake forslaga om at alle skal få AFP-tillegg: AFP-ordninga skal sikre at de som har behov for å gå av tidlig, ikke skal tape på det. For det andre må vi kreve at regjeringa spytter i nok penger til at AFP-ordninga gir tidligpensjonistene en like god økonomi som under dagens system.

Så langt ser det ikke ut til at regjering og stortingsflertall vil vike på sine uakseptable prinsipper for AFP-ordninga.

Arne Byrkjeflot, leder i LO i Trondheim, har foreslått en mulig vei ut av uføret: La dem som ønsker å gå av tidlig og har krefter og mulighet til arbeid, få benytte seg av den nye førtidspensjon for alle. Uten et øre fra AFP-potten. Slik regjeringa skryter av si nye ordning, så må de jo tro at de fleste vil velge denne. La oss andre få gå av med AFP, men uten mulighet til å tjene særlig mye ved siden. Da kan faktisk opptjening av AFP fortsette som i dag.

Hvor stor (eller heller liten!) blir den nye pensjonen?

Her gjennomgår vi et eksempel i detalj. Nederst på sida finner du tabeller over hvordan pensjonen blir ved ulike inntekter. Når en ser på lønn eller pensjon over flere år, er det vanlig å regne om til faste tall (f.eks 2008-kroner). Omregningsfaktoren er gjennomsnittlig lønnsutvikling i samfunnet. Det er også gjort i eksemplene i denne og de andre artiklene.

Vi starter med en som må karakteriseres som regjeringas idealpensionist: Tenk deg at du går av som 67-åring i 2010 og da har tjent 350 000 kroner årlig (omregna til dagens nivå) i 43 år.

Utregninga av den nye pensjonen er egentlig ganske enkel: Hvert år får du en pensjon som svarer til 1,35 % av det du har tjent hele livet:

Total livslønn: $350\,000 \cdot 43 = 15,05$ millioner. 1,35 % av dette = 203 200 kroner eller 16 900 per måned. Det svarer til ca 58 prosent av lønna.

Denne pensjonen tenker en så at du får i 17 år. Hvorfor 17 år? 67-åring lever i gjennomsnitt til de er 84 år, altså 17 år med pensjon.

Pensjonsformue

Din samla pensjonsformue er da $203\,200 \cdot 17 = 3\,454\,000$ kroner.

Så langt ser det veldig bra ut: med den nåværende folketrygda ville du bare fått 185 800 kroner årlig, nå får du altså 203 200.

Men så enkelt er det ikke likevel, den virkelige pensjonen blir lavere.

Indeksing

Pensjonen skal bare øke med halve samfunnets reallønnsøkning. Du sakker etter, når du først har blitt pensjonist. Dette kalles

indeksing. Det er bare det første året du får 203 200.

Prognosen er at reallønna vil øke med 1,5 %. Da vil den årlige pensjonen i gjennomsnitt for hele pensjonisttilværelsen reduseres med 11 600 kroner, når vi måler i forhold til gjennomsnittlig lønnsutvikling ellers i samfunnet. Du er da nede på 191 600 i gjennomsnittspensjon.

Alleårsregelen

Men ingen tjener like mye hele livet. Så la oss ta et reelt tilfelle: Det er svært vanlig at gjennomsnittslønna ligger på 90 prosent av de tjue beste åra.

Hvis di livslønn var slik, og du tjente i gjennomsnitt 350 000 de tjue beste åra, ville du i det nåværende systemet beholde samme pensjon, for bare de tjue beste åra teller.

I det nye systemet er opptjeninga redusert med 10 prosent. På grunn av alleårsregelen er både pensjonsformuen og pensjonen redusert med 10 prosent: Det betyr at om du jobber til du er 67 i 2010, så blir pensjonen bare 172 400. Du taper 13 300 kroner i året i forhold til dagens pensjon. Men tro ikke at det stopper der.

Indeksing og alleårsregel er bare to av fire faktorer som reduserer pensjonen. Hva hvis du ikke klarer å jobbe til du er 67 år?

Avkorting

Pensjonskommissjonen foreslo også ei ny tidligpensjonsordning i stedet for dagens AFP (avtalefesta pensjon). Du kan få gå av når du er 62. Men til hvilken pris?

Du har en pensjonsformue, som er det du får gjennom livet. Tar du ut pensjon over flere år, blir den årlige pensjonen lavere. Nå må pensjonsformuen grovt sett deles på det antall år en 62-åring kan forventes å leve.

Pensjonen reduseres dermed med ca 20 prosent. Dette kalles avkorting og er tredje faktor som reduserer pensjonen. Du er nede på 132 300 kroner – og det fortsetter ...

Redusert pensjonsgrunnlag

Vi glemte nesten å ta med at du nå har tjent opp pensjonsgrunnlag i fem år kortere tid. Pensjonsformuen din er ca 12 prosent mindre, og alleårsregelen reduserer pensjonen ytterligere. For de fleste reduseres pensjonen med omtrent 1/3 hvis du går av ved 62 år i stedet for ved 67.

Hvis du går av ved 62 i 2010, får du bare 115 200 kroner i årlig gjennomsnitt. Du taper 70 600 kroner.

Men vi har ennå ikke nådd bunnen. Hva hvis du fyller 67 i 2050?

Delingstall

Faktor nr 4: Når befolkningas levealder øker, blir årsutbetalingene mindre. Dette

kalles delingstall eller levealderjustering. Forklaringa er som ovenfor:

Pensjonsformuen står fast. Lever ditt årskull lenger, blir det flere år å dele den på. Prognosen er at levealderen øker ett år per ti år som går, altså med fire år (til 88 år) i 2050.

Så hvis du fyller 67 i 2050, må du grovt sett dele din opparbeida pensjonsformue på 4 år mer. Går du av som 67-åring i 2050, blir pensjonen din bare 141 600 kroner, du taper 44 200.

Og går du på det tidspunktet av som 62-åring, ender pensjonen på 98 700, et tap på 87 100 kroner.

Tilleggs pensjoner

Alle talla for det nye pensjonssystemet er uten AFP eller tjenstepensjoner. For en kommentar som gjelder dette: se sist i artikkelen om regjeringas idealpensionist.

La oss si at forslaget om 26 000 kroner i året i AFP-tillegg blir resultatet. Da er vår 62-åring i 2050 oppe i 124 700 i årlig pensjon. Hen taper 61 100 kroner i året i gjennomsnitt i forhold til dagens ordning. 124 700 svarer til 10 400 kroner i måneden – ikke mye å leve av. Og dette er før skatt. Og attpåtil vil de skjærpe skatten for pensjonistene!

Er dette eksemplet spesielt? Se på tabellene under(?). De aller fleste taper summer i samme størrelsesorden som i dette eksempelet.

Pensjon for alle ...

I tabellene nedfor har vi regna ut den nye pensjonen for ulike tilfeller. Talla tilsvarer dem du finner i artikkelen over. Alle talla for det nye pensjonssystemet er uten AFP eller tjenstepensjoner.

I denne tabellen finner du hva pensjonen vil bli for dem som følger minstelønntabellene i avtalen mellom KS og Unio, LO-K, YS-K og Akademikerne-K.

Grupper i KS sitt lønssystem:	Uten krav til utdann.	Fagarb. eller tilsv.	Krav til høgsk. utd.	Høgsk. utd + spes.	Krav mastergr.	Lærer	Adjunkt	Adjunkt m/ tillegg	Lektor	Lektor m/ tillegg
Gjennomsnittslønn tjue beste år	265 800	281 000	320 400	337 300	380 800	364 300	381 300	395 300	422 300	441 300
Antall arbeidsår fram til 67	46	46	44	43	42	44	43	43	42	42
Gj.sn.lønn alle år i % av tjue beste år	96,50	97,46	97,61	97,79	97,36	94,93	95,11	95,33	94,38	94,07
Dagens folketrygd og AFP f.o.m. 67	150 400	156 800	173 300	180 400	198 700	191 800	198 900	204 800	210 100	212 800
Ny folketrygd hvis lik lønn hele livet	165 100	174 500	190 300	195 800	215 900	216 400	221 300	229 500	239 400	250 200
Avgang v 67 i 2010										
Ny reell folketrygd	150 200	160 400	175 200	180 600	198 200	193 700	198 500	206 300	213 100	222 000
Tap i forhold til dagens folketr.*	200	(3 600)	(1 900)	(100)	400	(2 000)	400	(1 500)	(3 000)	(9 200)
Avgang v 62 i 2010										
Ny folketrygd	102 200	109 300	118 700	122 000	133 500	130 800	133 600	138 900	142 800	148 700
Tap i forhold til dagens folketr.	48 200	47 500	54 600	58 400	65 200	61 000	65 200	65 900	67 300	64 100
Avgang v 67 i 2050										
Ny folketrygd	123 300	131 700	143 800	148 200	162 800	159 000	163 000	169 400	175 000	182 200
Tap i forhold til dagens folketr.	27 100	25 100	29 500	32 200	35 900	32 700	35 900	35 400	35 100	30 600
Avgang v 62 i 2050										
Ny folketrygd	87 600	93 600	101 700	104 500	114 300	112 000	114 500	119 000	122 400	127 400
Tap i forhold til dagens folketr.	62 800	63 200	71 600	75 900	84 400	79 700	84 400	85 800	87 800	85 400

I denne tabellen har vi prøvd å lage eksempler der vi varierer lønnsnivå, antall år i arbeid og hvor mye lønna varierer gjennom livet.

Ulik lønn/arb.år/lønnsvariasjon:	Jevnt arbeid	Mye deltid	Mange år ute av jobb	Jevnt arbeid	Mange år ute av jobb	Jevnt arbeid	Snitt Aker Verdal	Noen år ute av jobb	Jevnt arbeid	Jevnt arbeid
Gjennomsnittslønn tjue beste år	250 000	250 000	250 000	300 000	300 000	350 000	386 000	400 000	450 000	500 000
Antall arbeidsår fram til 67	46	46	36	46	36	43	48	40	46	44
Gj.sn.lønn alle år i % av tjue beste år	90	80	90	90	90	90	87	90	90	90
Dagens folketrygd og AFP f.o.m. 67	143 800	143 800	129 100	164 800	146 100	185 800	200 900	206 800	214 000	221 000
Ny folketrygd hvis lik lønn hele livet	155 300	155 300	121 500	186 300	145 800	203 200	250 100	216 000	279 500	297 000
Avgang v 67 i 2010										
Ny reell folketrygd	131 800	117 100	103 100	158 100	123 700	172 400	205 200	183 300	237 200	252 100
Tap i forhold til dagens folketr.*	12 000	26 600	26 000	6 600	22 400	13 300	(4 300)	23 400	(23 200)	(31 100)
Avgang v 62 i 2010										
Ny folketrygd	88 900	77 600	66 900	106 600	80 300	115 200	138 600	121 100	159 900	169 500
Tap i forhold til dagens folketr.	54 900	66 100	62 200	58 100	65 900	70 600	62 300	85 700	54 100	51 500
Avgang v 67 i 2050										
Ny folketrygd	108 200	96 200	84 700	129 800	101 600	141 600	168 500	150 500	194 700	206 900
Tap i forhold til dagens folketr.	35 600	47 600	44 500	34 900	44 500	44 200	32 400	56 200	19 300	14 000
Avgang v 62 i 2050										
Ny folketrygd	76 100	66 500	57 300	91 300	68 800	98 700	118 700	103 700	137 000	145 200
Tap i forhold til dagens folketr.	67 600	77 300	71 800	73 400	77 400	87 100	82 200	103 000	77 000	75 800

* Tall i parentes betyr at en tjener på den nye folketrygda ved avgang 67 i 2010. Jevn lønn eller lang opptjeningstid, evt høy lønn, er gunstig i det nye systemet.

Regjeringa angriper uføre

Mange uføretrygda hører med til de fattigste i samfunnet. De som blir uføre før de er 26 år, må leve hele livet på en inntekt på 2,4 G, som i dag er 160 350 kroner. Regjeringen har lagt fram ei melding, **Uføremeldinga (NOU 2007:4)**, som gjør uføre fattigere.

Rødt nytt

Regjeringa prediker «arbeidslinja». «Det skal lønne seg å jobbe» betyr i praksis at sykdom skal straffe seg.

Men folk flest ønsker å jobbe. Det må derfor heller legges til rette for at folk med helseproblemer får mulighet til å jobbe i den utstrekning og i de perioder de har helse til å gjøre dette. Folks egen vurdering i samråd med lege må ligge til grunn for slike opplegg.

Fra trygd til stønad

Dagens ordning er slik: Varig uførepensjon beregnes som den pensjonen du ville fått om du stod i arbeid fram til 67 år, pluss at du har visse skattelettelser. Denne ordninga synes regjeringa er for god. Det er allerede innført tidsbegrensa uførestønad, som beregnes på tilsvarende måte som rehabiliteringspenger og attføringspenger. Stønad skal revurderes etter ett til fire år. Minst 40 prosent av nye får nå tidsbegrensa stønad, og tallet øker. Flertallet av dem er kvinner. Omlegginga betyr at alt skal hete stønad, varige og tidsbegrensa, og beregningsmåten blir mer lik den som i dag gjelder for de tidsbegrensa. Det betyr tap av

rettigheter, for eksempel pensjonistskatt.

Det er fullt mulig å lage fleksible ordninger der folk kan jobbe i forhold til helsetilstand – uten at en lager systemer der uføre ikke har rettigheter, men blir prisgitt ei hyppig revurdering som gjør dem utrygge.

Legene svekkes

I dag er det slik at legens vurdering er nødvendig, sjøl om den endelige avgjørelsen skjer i Nav (arbeids- og velferdsetaten). Regjeringa er opptatt av at legene er for sentrale – fordi de i for stor grad opptre som talspersoner for pasienten!

Det nye forslaget understreker at legen skal spille en begrensa rolle. Legen skal fortsatt gjøre ei funksjonsvurdering, men vurderinga av arbeidsevne skal skje i Nav. Dette ligger til grunn for at Nav ønsker innsyn i folks legejournaler.

Det er folk sjøl og legene som kjenner helsa best – overføring av myndighet fra legene til Nav svekker folks rettssikkerhet. I den grad legen fungerer som talsperson for pasientens helse, er det en god ting og en del av legens oppgave.

Mindre penger

Folk med inntekt over nivået som gir minstepensjon og opp til rundt 260 000 kroner, vil tape.

I dag gis et behovsprøvd barnetillegg på ca. 25 000 i året (0,4 G). Dette skal nå erstattes med et tillegg til alle på 17 kroner per dag, dvs. 6200 kroner i året. For folk med inntekt under 165 000 i året, betyr dette 1500 kroner mindre per måned. Men fattige barn gjør ikke at foreldrene blir mer arbeidsføre.

Enslige skal få lavere pensjon. Gifte skal få mer.

«Jobbe litt lenger»

Forslaget innebærer redusert pensjon både i forhold til dagens system og i forhold til alderspensjonen etter den nye reformen.

Det mest dramatiske er levealderjustering, dvs. at pensjonen reduseres dersom ditt årskull har en forventet levealder som er høyere enn det som er satt som utgangspunkt for reformen. Kutta ventes å bli på 18 prosent i 2050. Regjeringa sier at folk kan motvirke levealderjustering ved å «jobbe litt lenger». Men det er jo ikke mulig for uføre.

Utvalget skriver at «uføre bør, på samme måte som yrkesaktive, kunne akseptere en viss nedgang i inntekten ved overgang til alderspensjon». Dette er en provokasjon overfor folk som lever hele livet på en inntekt på rundt 160 000 kroner.

Forslaget om at personer som har mottatt uførestønad skal gå over på alderspensjon når de fyller 62 år, innebærer at opptjening av alderspensjon stanser ved 62 år og at uføre mister fem opptjeningsår. Det foreslåtte uføretillegget kompenseres ikke for dette.

Summen er at uføre vil tape 30 prosent i 2050 sammenlikna med yrkesaktive. Straff for sykdom er i strid med grunnprinsippene i velferdsstaten.

Argumentasjonen i meldinga bygger på regjeringas forslag om at AFP-ordninga skal gjøres om til et flatt tillegg til alle. Dette møter stor motstand og vil bli helt sentralt ved tariffoppgjøret. Det kan derfor ikke være en del av premissene for den nye uføreordninga.

www.forsvarafp.no

Solidaritet nytter

Ken Solfjeld har stått på lista til Rødt i Lørenskog og er nestleder i Oslo tømmer- og byggfagforening, avd. 601 av Fellesforbundet, som har rundt 2000 medlemmer, deriblant 150 medlemmer fra Øst-Europa. RN treffer Ken i skiftebrakka til arbeiderne som jobber med å bygge det nye operabygget i Bjørvika i Oslo.

Johan Petter Andresen

– Når var det at østeuropeerne gjorde sitt inntog i byggebransjen i Oslo-området?

– For et par år sia – ikke så lenge etter at blant annet Polen blei med i EU i 2004.

– Det er vel mange østeuropeere som havner i såkalte useriøse bedrifter. Hvordan takler dere dette?

– Godt over en tredjedel, kanskje så mange som halvparten, jobber i useriøse bedrifter. Mange blir rett og slett ikke registrert. Det er veldig vanskelig å takle denne uoversiktlige situasjonen. Som regel går vi på entreprenøren og byggherren når det gjelder ulovlige vilkår. For ei stund sia hadde vi med oss folk fra forbundsledelsen ned hit på operaen i et forsøk på å rydde litt opp, men da hadde de stikki av alle sammen, inklusive sjefene. Det er også vanskelig for bedriftene å kontrollere at de som leies inn, har ordna forhold, da de useriøse opererer med falske kontrakter.

– Er de norske i fagforeninga di redde for at øst-europeerne skal ta jobbene deres og ødelegge lønnsnivået?

– Vi jobber med at de skal forstå at de må være solidariske med utlendingene for å forsvare sin egen lønn. Det er en del manglende forståelse. Vi hører i blant at foreninga er mer opptatt av utenlandsk arbeidskraft enn oss.

Dårlig forslag om innsyn

– Har dere hatt bruk for loven om allmenngjøring av tariffavtaler?

– Ja, den har faktisk funka. Blant annet her på operaen. Men det er veldig vanskelig for oss å kontrollere hva folk egentlig får betalt. Vi har innsynsrett i lønnsforholda til den enkelte gjennom hovedentreprenøren, men de useriøse opererer med falske kontrakter. Derfor er vi avhengige av at gutta står fram sjøl og avslører at de har flere kontrakter. Hvis lovforslaget om innsyn som ligger på bordet nå, skulle vinne fram, vil det bli enda verre, da denne legger opp til at den som får innsynsrett, har taushetsplikt og kan straffes hardt for å bryte denne.

Nei til bortsetting

– Den viktigste metoden som brukes for å få til sosial dumping, er bortsetting av arbeid. Dette vil si at en av de større entreprenørene leier inn underentreprenører til å gjøre deler av kontrakten som de har med byggherren. Hvis de som nå er innleid, blir ansatt i de større bedriftene, vil de nødvendigvis havne på våre lønns- og arbeidsvilkår.

Klubbene i de store bedriftene lar seg presse til å skrive under på bortsetting av arbeid. De blir fortalt at om ikke arbeidet blir satt bort, vil bedriften miste kontrakten. De tror at de redder egne ansatte og medlemmer ved å sette bort arbeid. Men dette er altså helt feilslått. Målet til foreninga er at de store bedriftene må ansette. Men vi har ikke nådd fram.

Illustrasjonsfoto: Rødt nytt

Polakker i styret

– Hva gjør dere for å styrke samholdet mellom de norske og utlendingene?

– Viktigst er at vi jobber med å organisere utlendingene. Vi er nå i ferd med å opprette en egen nettside på polsk. Pågangen fra de polske medlemmene er veldig stor overfor foreningsstyret. De spør om alt mulig rart. Dette krever mye av foreninga. Derfor har vi tro på at en egen nettside vil hjelpe.

– Dere har nå fått med polakker i foreningsledelsen?

– Ja, dette har vært veldig positivt. Vi har Pavel som er en veldig oppegående fyr, dessuten har vi et varamedlem til styret som er polsk. Pavel sto fram og avslørte ulovlige forhold blant annet her nede på operaen. Vi vil forhåpentligvis også nå lettere ut til våre polske medlemmer når det er polakker i styret.

Det er ganske historisk at vi har polakker i styret og at de deltok på landsmøtet til Fellesforbundet. Det gir håp for en framtidig styrking av samholdet og kampkrafta. Midt oppe i alle problemene ser vi at solidaritet nytter.

Om å komme seg på jobb (hvis du har noen) på den okkuperte Vestbredden

Jula er over. Vi har igjen hørt den snille fortellinga om Betlehem og barnet i krybba. Her kommer ei annen fortelling fra Betlehem. Et Betlehem på en helt vanlig hverdag en stund før jul i 2007. Da var ti fagforeningsfolk fra Norge på besøk i denne byen. De kom fra El&IT, Fagforbundet og Norsk Transportarbeiderforbund.

Kjersti Nordby

Du er heldig hvis du bor i Betlehem og har jobb. Det er en heldagsbeskjef-tigelse. Å komme seg til og fra jobb tar hele dagen. Hvis man skal reise fra Betlehem til Jerusalem, er det vanligvis en tur på 20 minutter. Nå kan turen ta to-tre timer. Du må stå opp i tretida for å rekke jobben. Når du skal passere checkpoints, den israelske hærens kontrollposter, kan du risikere å vente der i to-tre timer, og det er alltid lange køer.

Fra senga – til jobben – til senga

Du blir alltid spurt om de mest sjølsagte ting. Er du blid en dag, får du spørsmål om hvorfor du er så blid. Er du sur en dag, får du spørsmål om hvorfor du er så sur. Er du trøtt en dag, får du spørsmål om hvorfor du er så trøtt.

Rekker du ikke gjennom kontrollposten før den stenger, må du dra hjem igjen og kommer deg ikke på jobben den dagen. Tidspunktet for stenging bestemmer den israelske hæren, og det trenger ikke være til faste tider. Du kommer hjem igjen seint på kvelden. Samme køer, men motsatt vei. Palestinerne har et uttrykk: Fra senga – til jobben – til senga.

Muren

Situasjonen etter 2000 har blitt stadig forverra. Betlehem er omringa av muren, og dette skaper utrolig store problemer. Turismen, som var et viktig næringsgrunnlag, er omtrent borte. Tidligere var det 5000 ansatte i turistsektoren, mot 2000 nå. Dette går ut

over hele arbeidslivet, hele infrastrukturen. Arbeidsløsheten skyter i været. Transport som levebrød kan man bare drømme om.

Utestenging

Betlehem har blitt mye mindre etter muren som Israel har bygd. Store deler av byen og mange landsbyer har havna utafor. Området er omgitt av store «settlements», israelske bosettinger, med mange breie, svære veier, som skal forbinde bosettingene med hverandre og med Jerusalem. Disse får ikke arabere lov å kjøre på, og veiene legger beslag på store arabiske jordbruksarealer. Settlements stjeler alt som finnes av vannressurser. Bosetterne vanner hager og vasker biler, sjøl om det er knapphet. Det betyr at vannsituasjonen i Betlehem er prekær.

Faglig arbeid vanskelig

Den palestinske fagbevegelsen (PGFTU – Palestinian General Federation of Trade Unions) gjør alt den kan for å beskytte medlemmene sine, og å gjøre dem klar over hvilke rettigheter de har. De jobber mest politisk, mot okkupasjonen, og fungerer som sosialkontor. Vanlig fagforeningsvirksomhet er vanskelig. Arbeidsplasser må stenge på grunn av situasjonen. Det er få eller ingen fabrikker etter vår målestokk. Den produksjonen som ennå holder det gående, foregår i små verksteder, som kanskje er eid eller drevet av din nærmeste slektning, og som er like fattig som deg sjøl. Streik og lønnskamp blir absurd. Dessuten står arbeidsgiver og arbeidstaker sammen mot okkupanten.

Faglige ledere blir arrestert og fengs-la rett som det er, uten lov og dom. Eller trua med deportasjon.

Folk kan ikke betale fagforeningskontingent, fordi de ikke har arbeid og inntekt. Fagforeninga har null penger.

Vi bli her

Sjøl om situasjonen er håpløs, har palestinerne utrolig nok fortsatt håp om fred. De forventer at de må komme løsninger. Palestinerne sier: – Det er ingenting igjen å forhandle om. «Osloavtalen» gav oss settlements. «Veikart for fred» gav oss muren. Den eneste styrken vi har igjen er: Vi blir her.

Muren er helt for jævlig. Vi ser at folk trafikkerer vannrøra/kloakken – ulovlig. Dette er eneste ferdselsåre på miles avstand, et smutthull under muren som skiller den arabiske landsbyen Beit Hanina i to. Nå er det tørt. Bare vent til regntida. Røret trafikkeres av små-jenter på vei til og fra skolen, mødre med spedunger som skal til legen, folk som skal på jobben, palestinere som skal besøke nære slektninger på den andre sida. Porten åpnes sjelden, og da etter israelernes forgodtbefinnende. Her kan folk risikere å bli skutt og drept. Uten videre.

Foto: Jon Gustad

Nepal erklært republikk

Etter press fra maoistene har det midlertidige parlamentet fjerna kongen fra alle statsfunksjoner og erklært Nepal for å være en føderal republikk.

Johan Petter Andresen

Maoistene og de seks parlamentariske partiene har inngått en ny 23-punkts-avtale som har som hovedmål å forbedre valg til en grunnlovgivende forsamling i løpet av våren. Valget skal være 10. april. Maoistene har nå gått inn i den midlertidige regjeringa igjen med fem ministre. Hisila Yami, som besøkte Norge i desember 2007, er blant de fem.

Samtidig fortsetter urolighetene i grenseområdene mot India i sør-øst-Nepal, og kongevennlige krefter jobber for å undergrave forberedelsene til valget. En annen vanske er å integrere Folkets frigjøringshær og den nasjo-

nale hæren. Det er stor motstand i hærledelsen i den nasjonale hæren mot å måtte samarbeide med og bli en del av en felles hær med maoistene. Det er fortsatt et åpent spørsmål om motkref-tene vil greie å sparke bein under fredsprosessen.

Helselag til Nepal har sendt en all-mennlege til Gorneti Model Hospital, som ligger midt i maoistenes baseområder. Der skal han jobbe gratis framover. Helselaget skal gjennomføre et kurs for 25 mediser i Folkets frigjøringshær i februar/mars. Vær med og finansier disse prosjektene. Gi penger til Helselag til Nepals innsamlingskonto: 6045 09 15745.

FAGLIG STUDIETUR TIL PALESTINA 28. MARS TIL 6. APRIL PÅMELDINGSFRIST 15. FEBRUAR

Palestinakomiteens faglige utvalg inviterer til en faglig studietur til Palestina. Dere vil oppleve den israelske hærens undertrykkelsesmaskin, med sjekkpunkter, væpna soldater og stridsvogner.

Dere vil se muren, israelske bosettinger og veier som skjærer seg gjennom palestinsk jord, flyktningleirer, palestinske arbeidsplasser og forhåpentligvis palestinske hjem. Vi vil reise til Betlehem, Ramallah, Nablus og Hebron, og ikke minst gamlebyen i Jerusalem. Vi vil arrangere møter med den palestinske fagbevegelsen PGFTU. Siden den palestinske hverdagen er prega av stor grad av uforutsigbarhet, er det vanskelig å lage et helt nøyaktig program på forhånd.

Prisen per deltaker vil være 8 000–10 000 kroner, avhengig av hotellstandard. Men dere kan søke klubbkasser, foreninger og forbund om de vil betale hele eller deler av billetten deres.

Hvis dere tror at dette er noe for dere, ta kontakt med oss.

KONTAKT:

Gullbrand Giacobbe-Helleberg, leder, tlf 976 60 285 og epost gullb-g@online.no eller

Kjersti Nordby, tlf 995 79 818 og epost kjer-n@online.no

Elevdemonstrasjon mot skolekutt i Nordland

300 elever på Polarsirkelen videregående skole i Mo i Rana og Vefsn landbruksskole i Mosjøen demonstrerte da fylkestinget i Nordland hadde møte i Mo før jul. De protesterte mot forslag om kutt i bevilgningene til skolen. Utdanningsforbundet i fylket støttet elevene.

Ingeborg Steinholt

Det kom som et sjokk på elevene i fylket da fylkestinget ønsket å kutte i budsjettet med to prosent. Elevene møtte opp for å demonstrere utenfor møtet.

Dårlige skolebygg

Elena Bogen Slydal, en av initiativtakerne til demonstrasjonen, sier at situasjonen for skolebyggene i fylket rett og slett ikke er holdbar. Dette har resultert i demonstrasjoner flere steder rundt om i Nordland. Elever ved Sandnessjøen videregående skole har aksjonert mot forfallet på skolen og det dårlige innemiljøet.

Da elevene møtte opp for å si sin mening om utdanningsbudsjettet, burde det ikke ha kommet som noen overraskelse på politikerne. Men responsen fra de folkevalgte ble ikke så god som elevene hadde håpet på; elevene fikk ikke taletid i fylkestingssalen, og mange mente elevene oppførte seg uhøflig ved å komme inn i møtesalen.

Fikk ikke snakke

– Jeg synes fylkestinget kunne vært mye mer åpen til dette, sier Elena. – De kunne latt elevrådslederne snakke på talerstolen, og de skulle ikke ha trukket konklusjoner om at elevorganisasjonen ønsket dette bråket. Men blant annet var Rødt veldig positive til aksjonen. Fylkestinget vedtok to prosent reduksjon mot Rødts to stemmer

Aksjoner trengs

Selv om mottakelsen fra politikernes side ikke kan sies å ha vært optimal, har ikke Elena og de andre elevene som demonstrerte i desember, mista smaken på aksjonisme.

Er du interessert i å være med i Rød Ungdom i Mo i Rana? Ring eller send en e-post til Rød Ungdoms kontor, så setter vi deg i kontakt med Elena!

Elena Borgen Slydal

Foto: Privat

Ungdomsallianse mot tjenstedirektivet

Dersom EUs tjenstedirektiv innføres i Norge, kan det bety at veldig mange arbeidsrettigheter som norsk fagbevegelse har opparbeida, vil forsvinne. Dette er en sak som i aller høyeste grad angår ungdom! Derfor er det laget en ungdomsallianse mot direktivet.

Mari Eifring

I første rekke er det norske arbeidstakere i konkurranseutsatte bransjer som vil rammes, dersom direktivet blir innført i Norge. Men det vil også ha spesielt negative konsekvenser for ungdom, bl.a. gjennom færre lærlingplasser, kommersialisering av utdanninga og dårligere lønns- og arbeidsvilkår i framtidens arbeidsliv.

Går utover offentlige tjenester

Tidligere har det vært opp til medlemslanda sjøl å definere hva som skal gå under EU-kategorien «ikke-økonomiske tjenestetilbud av allmenn interesse», eller offentlige tjenester på norsk. Men i det vedtatte direktivet er det EF-domstolen som skal ha myndighet til å bestemme hvilke tjenester som kan unntas fra direktivet, og hvilke som ikke kan det.

I utgangspunktet er store deler av offentlig sektor ikke omfatta av direktivet. Utdanningssektorens stilling er likevel uklar. De delene av utdanningssektoren som er åpna for konkurranse gjennom privatskoler, ser ut til å være omfatta. I så fall vil det si fri etablering av nye private skoler, noe som kan undergrave det offentlige utdanningstilbudet. Det er også grunn til å frykte de virkningene direktivet kan få for barnehagesektoren.

Fare for færre lærlingplasser

Det er allerede i dag mangel på lærlingplasser i Norge. Målet med tjenstedirektivet er å øke konkurransen i tjenstemarkedet. Vi ser nå hvordan mange virksomheter driver med sosial dumping og med det setter seriøse bedrifter i klem. Med økt prispress er det fare for at færre norske bedrifter tar seg råd til å ta inn lærlinger. En kan heller ikke pålegge utenlandske bedrifter som tar oppdrag i Norge, å ta inn lærlinger. Om direktivet fører til at flere oppdrag går til utenlandske virksomheter, vil det føre til færre lærlingplasser

Mangel på lærlingplasser, sosial dumping, privatiseringspress mot skolen og dårlige kår for ungdom i arbeidslivet er ikke problem som oppstår med tjenstedirektivet. Men problema blir forsterka, og det blir vanskeligere å løse dem.

Krev norsk veto

Tjenstedirektivet er et EU-direktiv som omfatter alle sektorer der det ytes tjenester. Det kan bli gjeldende for Norge gjennom vårt medlemskap i EØS. Men det finnes en måte å unngå dette på: Nettopp fordi vi er med i EØS og ikke EU, har Norge muligheten til å si nei. Oppgaven framover er å presse regjeringa til å bruke vetoretten og si nei.

Derfor er det viktig at også ungdom engasjerer seg, og derfor har Rød Ungdom slutta seg til Ungdomsalliansen mot tjenstedirektivet, som er ei brei sammenslutning av ungdomsorganisasjoner som krever et norsk veto mot tjenstedirektivet.

Nøytral utredning

Ungdomsalliansen ønsker ei nøytral utredning av hva som blir de reelle konsekvensene for ungdom. Regjeringa har nå gått med på konsekvensutredning, men problemet er at de har gitt oppdraget til forskningsstiftelsen Fafo, som allerede på forhånd har sagt at de ikke ser noen negative konsekvenser. Det blir som å be paven utrede om Gud finnes! Vi vil jobbe videre for at noen som ikke har vært sentral aktør i debatten, skal få i oppgave å utrede konsekvensene. Det er vi som er unge i dag som får merke virkningene av direktivet i framtida. Derfor fortjener vi å få vite hva dette vil bety for oss!

Mari er sentralstyremedlem i Rød Ungdom, og talsperson for Ungdomsalliansen mot tjenstedirektivet (Foto: Privat)

RØD UNGDOM HAR POSTKORT

Skriv til ru@sosialisme.no. Be om å få tilsendt postkort mot tjenstedirektivet som du og vennene dine kan underskrive og sende til statsminister Jens Stoltenberg.

Les mer om Ungdomsalliansen mot tjenstedirektivet:

www.tjenstedirektivet.no

Skriv under oppropet mot direktivet her:

www.stopptjenstedirektivet.no

Bli med i Rød Ungdom!

ru@sosialisme.no – www.sosialisme.no

KALENDER

- 25.–27. januar, Trondheim
Trondheimskonferansen:
Samling for felles kamp for arbeid
og faglige rettigheter
<http://lokal.io.no/trondheim/>
- 7. februar, Oslo
Rødt faglig forum
- 12. februar, Oslo
Parole møte, 8.mars
LLH-kjelleren, Kongens gate 12
- 23. februar, Oslo
Fellesutvalget for Palestina:
Åpent seminar og landsmøte
www.palestinakomiteen.no
- 6. mars, Oslo
Rødt faglig forum
- 8. mars, hele landet
Den internasjonale kvinnedagen
Sjekk også www.ladyfest.no
- 4.–5. april, Oslo
Nei til EU:
Landskonferanse klima og EU
www.neitileu.no

Ingen legeavtale med Forsvaret!

Fra afghanernes asylmarsj

Foto: Eskil Hadland

Forsvaret ønsker en med Universitetssykehuset i Nord-Norge (UNN) om at fire leger skal lønnes av Forsvaret og ha arbeidsplass seks måneder i året ved sykehuset. De andre seks skal de arbeide i Forsvaret, primært i utenlandstjeneste (les: Afghanistan). Legene skal også være i beredskap for militærtjeneste de månedene de arbeider ved UNN.

6. desember sendte ei gruppe leger ved sykehuset et åpent brev til administrasjonen og styret og bad om at Forsvarets

ønske ble avvist. I brevet står det blant annet:

«At 'Fredsuniversitetet' i Tromsø med sin universitetsklinikk UNN skal være leverandør av militært helsepersonell til militære operasjoner i krigs- og konfliktområder ledet av USA, er etter vår mening politisk uakseptabelt og uetisk.»

«Etter vår mening risikerer også UNN å bli en del av et militært-sivilt kompleks der grensene mellom uavhengig humanitært medisinsk arbeid og rent geopolitisk begrunnede internasjonale militære aksjoner viskes ut. Dette truer vår stilling som en uavhengig sivil akademisk og humanitær institusjon.»

Under styrets behandling (orienteringssak) før jul, ble det fremmet forslag om at styret skulle nekte administrasjonen å skrive under på avtalen. Styreleder Barlindhaugs dobbeltstemme gjorde at forslaget ble nedstemt. Da sa professor

Mads Gilbert opp stillinga si som avdelingsleder ved akuttmedisinsk avdeling.

Direktøren ved UNN har unnlatt å skrive under på avtalen, fordi det er såpass splid om saka. Avtalen er nå på høring internt og skal opp på kommende styremøte. Gilberts oppsigelse står ved lag. De 41 legene som står sammen med Gilbert mot avtalen med Forsvaret, har bedt om et allmøte i legeföreninga på UNN. Så kampen fortsetter!

Rekord! 56 000 kroner til Rødt nytt!

Juleinnsamlinga til *Rødt nytt* slo alle rekorder. Redaksjonen sender mange tusen og enda flere glade takk til alle snille givere! Vi er absolutt klar over at vi ikke gir ut ei stor og påkosta avis, for å si det forsiktig. Men vi lager den på dugnad, ingen er betalt for å jobbe med den. Vedlikehold av adresseregister, skriving, layout, og ikke minst dugnadsarbeiderne som adresserer og pakker, – og de som deler ut avisa på gata, – alle er med i den samme dugnaden, sammen med dem som gir pengegaver. Så da setter vi fornøyd i gang med avisarbeid i 2008 også!

Hilsen Jorun Gulbrandsen
og hele redaksjonen til *Rødt nytt*

Vedtak fra Internasjonale sosialisters landsmøte 12.–13. januar 2008:

Internasjonale sosialister vedtar med dette å gå inn i Rødt

IS vil delta aktivt i Rødts politiske arbeid i lokallagene og andre fora. Vi vil gå aktivt inn for å rekruttere nye medlemmer til Rødt. Vi mener at det er behov for et slagkraftig parti til venstre for regjeringa, og ønsker å være med og utvikle Rødt til partiet som den radikale venstresida og de sosiale bevegelsene trenger. Vårt perspektiv er at Rødt kan utvikles til et åpent parti med et klart engasjement i forhold til nyliberalisme, krig, rasisme og klimaendringer.

IS vil samtidig fortsette med utgivelse av egen publikasjon og opprettholde en medlemskontingent til vår egen organisasjon.

IS oppfordrer alle medlemmer til å tegne medlemskap i Rødt.

Bli medlem!
www.neitileu.no

RØDT!
nr. 1, 2008

Kvinner: Feminisme · Likelønn · Pengar, kjønn og makt · Kvinnene i Nepal · Ruth Reese · Prostitusjonskamp
Miljødebatt: Vekst · Kapitalisme som dreper · Å overleve

50 kroner pluss porto
Abonnement: 255 kr
På prøve: 150 kroner
www.marxisme.no

Trekk soldatene ut av Afghanistan!

Skriv under på:

www.hentsoldatenehjem.org/underskrift